

Ako na to Veteránisti bývajú obyčajne zruční a s bohatými skúsenosťami. Pre tých s menšími skúsenosťami sa pokúsime prinášať návody a technické postupy pre opravy menšieho rozsahu zvládnuteľné aj v podmienkach domácej dielne. Väčšinu opráv je lepšie zveriť odborníkovi, nájde sa ale aj množstvo situácií, kedy je možné postarať sa o opravu svojpomocne a práve tomuto sa budeme venovať.

ÚDRŽBA ŠTARTÉRA

Text: Július Cako

Technické zabezpečenie a foto – 83 REBORN s.r.o.

Každý spaľovací motor potrebuje pre svoje spustenie udeliť silu zvonku – a to roztočením kľukového hriadeľa. U prvých automobilov sa tak dialo výlučne ručnou kľukou, neskôr pribudol aj elektrický spúšťač – štartér a nakoniec sa vďaka zdokonaleniu elektrickej sústavy vozidla od možnosti naštartovať motor ručne kľukou úplne upustilo. Štartér spotrebuje najviac elektrickej energie zo všetkých elektrických zariadení vo vozidle, keďže je to vlastne veľmi silný elektromotor na jednosmerný prúd. Štartér býva konštruovaný veľmi robustne, aby bol odolný a spoľahlivý. Ak sa niektorá z jeho častí pokazí, väčšinou nie je v domácich podmienkach jeho oprava možná, preto tento návod neuvažuje o potrebe zásadných opráv na vynutí, výmene kĺzných ložísk alebo voľnobežky pastorka – to je parketa pre špecialistu s potrebným vybavením a skúsenosťami. Bežná údržba štartéra, v závislosti od konštrukcie, ale nie je náročná a rozhodne pomôže zvýšiť jeho spoľahlivosť a životnosť.

Popis základných častí štartéra (spúšťača):

1. teleso statora - obal elektromagnetu, 2. zadné veko s kĺznym ložiskom, 3. predné veko s kĺznym ložiskom,
4. kotva, 5. kolektor, 6. ozubený pastorok s voľnobežkou,
7. hriadeľ rotora, 8. zasúvacia páka pastorka, 9. spínač,
10. uhlíky, 11. vymedzovacie podložky hriadeľa.

① Rozloženie a zloženie štartéra si predvedieme na spúšťači používanom napríklad v automobiloch Škoda 1101 Tudor, 1201 Sedan alebo 440 Spartak. Štartér sa uviedol do činnosti zatahnutím tiahla, ktoré prostredníctvom zasúvacej páky najprv vysunulo pastorok a následne zoplo elektrický spínač.

② Rozoberanie začneme demontážou krycieho plechu na zadnom veku štartéra. Je to zároveň časť, ktorú je ako jedinou potrebné odmontovať v prípade, že potrebujeme vymeniť na štartéri uhlíky.

② Rozoberanie začneme demontážou krycieho plechu na zadnom veku štartéra. Je to zároveň časť, ktorú je ako jedinou potrebné odmontovať v prípade, že potrebujeme vymeniť na štartéri uhlíky.

④ Odskrutkujeme skrutky na zadnom veku prechádzajúce skrz celým statorom od zadného veku ku prednému. Teraz dokážeme oddeliť predné veko s rotorom od statora so zadným vekom.

⑤ Poznačíme si poradie podložiek na hriadeli rotora, aby sme ho pri spätnej montáži dodržali.

⑥ Zadné veko od statora oddelíme po uvoľnení kontaktu, ktorý spája držiak jedného z uhlíkov so spínačom umiestneným na tele statora.

⑦ Zo statora vyčnievajú izolačné plastové rúrky. Nimi prechádzajú skrutky držiace štartér pohromade a preto sú ich bezchybné izolačné vlastnosti dôležité. Pred spätnou montážou ich skontrolujeme a v prípade potreby nahradíme bezchybnými.

⑧ Po vytiahnutí čapu zo zasúvacej páky pastorka dokážeme oddeliť rotor od predného veka.

⑨ Odmontujeme elektrický spínač priskrutkovaný na tele so statora.

⑩ Všetky diely dôkladne očistíme a odmastíme.

⑪ V takomto rozobratom stave je vhodné povenuť sa čisteniu dôkladnejšie a mechanickým odstránením nečistôt a starých nánosov farieb pripraviť diely pre novú povrchovú úpravu.

⑫ Pozornosť venujeme kolektoru, ktorý vyčistíme rovnako ako u dynamu (popis vo VeteránSK 4/15) a navyše na ňom môžeme nerovnosti zarovnať jemným brúsnyim papierom.

⑬ Pred samotným zložením ešte všetky časti očistíme a osušíme stlačeným vzduchom.

⑭ Spúšťač skladáme v opačnom poradí ako sme postupovali pri jeho rozoberaní. Nesmieme zabudnúť na premazanie všetkých častí, u ktorých dochádza ku treniu – teda pastorka a jeho voľnobežky a hlavne kĺzných ložísk nazývaných tiež púzdra. Na mazanie použijeme plastické mazivo vhodné pre kĺzne uloženia.

⑮ Na záver vložíme do držiakov v zadnom veku štartéra uhlíky. Tie by mali byť kompaktné a bez trhlín. V prípade podozrenia na priveľké opotrebenie uhlíkov je lepšie hneď zamontovať uhlíky nové.

⑯ Zmontovaný štartér vždy pred namontovaním odsúkšame. Vykonáme tak pripojením ku akumulátoru – nie ku bežnej nabíjačke, keďže tá nedisponuje dostatočným elektrickým prúdom pre správnu funkciu spúšťača.

RENOVÁCIE, REŠTAUROVANIE A OPRAVY AUTOMOBILOV
A INÝCH HISTORICKÝCH STROJOV, PRÍSTROJOV A ZARIADENÍ

WWW.83REBORN.SK

✉ 83REBORN@83REBORN.SK

83

REBORN

▷ REVIVING THE PAST ◁